

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *„Lege privind statutul artistului în România, exercitarea profesiei de artist, precum și înființarea, organizarea și funcționarea Ordinului Artiștilor din România”*, inițiată de domnul deputat Victor Socaciu – PSD (Bp. 587/2011).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare statutul artistului în România, exercitarea profesiei de artist precum și *„înființarea Ordinului Artiștilor din România, ca organizație nonprofit, cu personalitate juridică de drept privat, apolitică, de interes public, cu patrimoniu și buget proprii, autonomă și independentă, având rolul de a reprezenta și ocroti, la nivel național și internațional interesele profesiei de artist în general și ale membrilor Ordinului Artiștilor din România în special”*.

Conform *Expunerii de motive*, „reglementările propuse prin prezenta inițiativă legislativă vin în întâmpinarea recomandărilor UNESCO cu privire la statutul artiștilor dar și cu privire la drepturile și obligațiile acestora, adoptate la a 21-a reuniune de la Belgrad din 1980 către statele membre. Astfel, recomandările susțin reglementarea statutului artiștilor în vederea protejării intereselor acestora, atât prin adoptarea unor prevederi referitoare la statutul profesiei lor, cât și prin înființarea unor forme de organizare a artiștilor care să-i reprezinte și să le protejeze interesele”.

II. Observații

1. Potrivit art. 30 alin. (1) din Constituție „*Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile*”.

De asemenea, articolul 10 din *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* prevede că:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirii infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

Constituția definește la art. 30 ce anume se poate exprima liber și prin ce forme și mijloace se poate realiza acest lucru. Astfel, pot fi exprimate liber gândurile, opiniile, credințele și creațiile de orice fel.

Se observă că domeniul de reglementare al art. 30 are o formulare largă, aspect ce denotă, astfel cum s-a arătat în doctrină „imposibilitatea

nominalizării prin Constituție a tuturor creațiilor spirituale pe care mintea iscoditoare a omului le poate imagina și realiza, fantezia umană fiind nemăsurată și imprevizibilă”.

Libertatea de exprimare apără așadar, toate categoriile de informații obiective, pluraliste și toate creațiile și ideile originale, oricare ar fi forma, suportul sau finalitatea acestora.

Or, prin propunerea legislativă se limitează apartenența „*artistului*” la anumite domenii astfel cum sunt acestea enumerate în cuprinsul art. 2, aspect ce contravine spiritului art. 30 din Constituție.

Totodată, textul constituțional interzice cenzura de orice fel în ceea ce privește libertatea de exprimare, astfel încât asimilarea dreptului de exercitare a profesiei cu „*dreptul de semnătură*”, condiționat de apartenența artistului la organizația propusă spre înființare – Ordinul artiștilor – echivalează practic cu o modalitate de control și o limitare nepermisă a creatorului unei opere artistice și a activității de creație înseși.

O asemenea prevedere contravine chiar și principiilor *Recomandării UNESCO privind statutul artistului din 1980*, despre care se menționează în cuprinsul Expunerii de motive și care consemnează dreptul oricărei persoane de a se considera artist, dacă acea persoană dorește acest lucru.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului amintește în jurisprudența sa că articolul 10 include libertatea de exprimare artistică, astfel încât cei care creează, interpretează, difuzează sau expun o operă de artă contribuie la schimbul de idei și opinii indispensabil într-o societate democratică. De aici rezultă obligația pentru stat de a nu încălca în mod nejustificat libertatea lor de exprimare.

Sigur că libertatea de exprimare nu este una absolută, fiind supusă unor coordonate juridice, expres prevăzute de lege și necesare ocrotirii unor valori politice, economice, sociale, umane (art. 30 alin. (6) și (7) din Constituție), care implică răspunderea civilă sau penală a autorului unei creații artistice, răspundere care se realizează în condițiile legii.

Totodată, condiționarea dobândirii statutului de artist, de apartenența la Ordinul Artiștilor din România și de obținerea „*dreptului de semnătură*” atrage și încălcarea dispozițiilor art. 41 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia „*dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă*”.

Exercitarea profesiei și alegerea locului de muncă de către orice autor al unei opere de artă, indiferent de domeniul în care aceștia

activează (literar, artistic, științific precum și opere de creație intelectuală) este așadar liberă, în conformitate cu prevederile constituționale la care am făcut referire anterior, cum de asemenea este și constituirea oricăror forme de asociere (asociații, uniuni, etc.) în vederea protejării drepturilor acestora prevăzute de lege (*Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare*).

În ceea ce privește constituirea unui ordin profesional, doctrina juridică de specialitate califică această formă de organizare ca fiind un organism care prestează un serviciu public sau de utilitate publică, ordinele fiind organizații care includ obligatoriu membrii unei profesii liberale și care, în virtutea prerogativelor legale, intervin în reglementarea și controlul accesului în profesie precum și în exercitarea acesteia.

Or, libertatea creațiilor de orice natură ar fi acestea, recunoscută la nivel constituțional așa cum am arătat anterior este incompatibilă din punct de vedere legal, în opinia noastră, cu forma de organizare a unui ordin profesional, specifică pentru organizarea și exercitarea unei anumite profesii liberale.

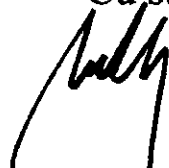
2. Constatăm că inițiatorul a folosit tiparul juridic al *Legii nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată*, fără, însă, a lua în considerare diferența dintre cele două domenii de reglementare. Mai mult decât atât, inițiatorul nu a ținut cont de regulile de tehnică legislativă, nerealizând o corelare a propunerii legislative cu dispozițiile incidente domeniului dreptului de autor, iar, adesea, reglementările propuse contravin spiritului și drepturilor instituite prin *Legea nr. 8/1996*. Este cazul, în special, a textelor propuse cu privire la veniturile Ordinului Artiștilor din România din drepturi de autor, la stabilirea și publicarea onorariilor de referință, la atribuțiile Ordinului. În același context, constatăm confuzia creată între onorarii, specifice domeniului arhitecturii și remunerații, caracteristice drepturilor de autor, ca urmare a preluării eronate și neadecvate a textului *Legii nr. 184/2001*.

Totodată, constatăm că se propune înființarea pe lângă Ministerul Culturii și Patrimoniului Național a unui *Consiliu privind statutul artiștilor*, al cărui scop se confundă, parțial, cu cel al Ordinului Artiștilor din România.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Mihai – Răzvan UNGUREANU

Domnului senator **Vasile BLAGA**

Președintele Senatului